

ΕΥΤΕΡΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Φυλλάδ. 51.

Τόμος. Η.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1854.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΕΝΙΕΡΟΣ

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 50).

ΟΙΚΙΑ ΓΝΩΣΤΗ.

Μετά δύο ὥρας ὁ νέος Ἀδριανὸς ἀφίππευσεν εἰς Βερσαλλίας, καὶ ὤδευε πρὸς οἰκίαν γνωστὴν κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Λαοῦ.

Ἡ δὲ ἐξωτερικὴ θέα τῆς οἰκίας ἀνήγγελεν ὅτι ἦτο κατωκημένη, καὶ τοῦτο ἐπύκρνε πολὺ τὸν Ἀδριανόν. Ἐντοσοῦτώ, διενοήθη, πᾶσα οἰκία ἐν γένει εἶναι διὰ μίσθωσιν ἢ διὰ πώλησιν ὥστε διὰ τινῶν χρημάτων ἐξομαλυνεῖται πᾶσα δυσκολία, ὅταν πρὸ πάντων ἦναι τις πλούσιος ὥς ἡ Κ. Πρεσσύ.

Ἡ θύρα ἠνεώγη εἰς τὸ δεῦτερον κτύπημα τοῦ κωδωνίσκου καὶ γυνὴ γραῖα ἐφάνη.

Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κτύπημα κώδωνος ἢ ρόπτρου ἀνήγγελε πάντοτε σχεδὸν ἐπισκεψὶν ὀχληράν, καὶ ὅταν ἡ θύρα ἠνοίγετο ὁ θυ-

ρῶς ἢ ὁ ἐνοικητὴρ διηρῶνα ἐμμέσως διὰ τοῦ βλέμματος ὅλους τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου, καὶ τὸν ἱματισμὸν τοῦ ἀπροσδοκῆτου ξένου.

Τὴν φορὰν ταύτην ἡ ἐξέτασις ὑπῆρξεν εὐνοεῖα διὰ τὸν νεανίαν διότι ἡ σεβαστρία φύλαξ τῆς οἰκίας ἐφάνη ἐντελὴς εὐχαριστημένη βλέπουσα μορφὴν νεαρὰν καὶ γλυκεῖαν ἣτις οὐδεμίαν ὑπόνοιαν εἰδὼνато νὰ ἐμπνεύσῃ.

— Πολῖτις, εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς μειδιῶν, εἶναι πολλαὶ οἰκίαι δι' ἐνοικίαςιν εἰς Βερσαλλίας, ἡ ἐδική σας, εἶναι, τυχὸν καὶ αὕτη δι' ἐνοικίαςιν; — Εἶναι πολὺ δυνατόν, πολῖτα, εἶπεν ἡ φύλαξ ὡς γυνὴ σπάνιον ἔχουσα τὸ ἐνδύσιμον τοῦ ὁμιλεῖν καὶ δραττομένη ἀπλήστως τῆς εὐκαιρίας. Ἐμπιστευτικῶς σὰς λέγω ὅτι οἱ δύο νοικητὲς δὲν κάμνουν πολλὴν σκόνην εἰς τὴν οἰκίαν αὐτήν, καὶ θεβαίως θὰ εὐχαριστηθοῦν πολὺ ἐάν τοὺς ἀποζημιώσῃ κανεὶς τὸ ἐνοικίον των. . . ὁμως, πολῖτα λάβετε τὸν κόπον νὰ ὀρίσετε μέτα. — Ὦ! γνωρίζω τὴν οἰκίαν, εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς υπερβαίνων τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, καὶ δὲν ἔχω καιρὸν

μὲ συγχωρεῖτε, πολίτις, εἴμπορεῖτε νὰ μὲ κά-
μετε νὰ ὁμιλήσω εἰς τοὺς δύο ἑνοικητορας; —
Α! — πολίτα, δὲν εἶν' ἐδῶ... φαίνεται ὅτι ἡ ἀ-
πουσία των σὰς δυσαρτεστὲι πολύ; — Μάλιστα
πολίτις. — Ἀλλὰ πολὺ πιθανῶς, ἀπόψε θὰ εἶν'
ἐδῶ. — Μοῦ εἶν' ἀδύνατον νὰ μείνω ἐδῶ ἀπόψε.
Χρεωστῶ νὰ φέρω μίαν ἀπόκρισιν εἰς Παρισίους.
— Ἐάν εἴμπορεῖτε νὰ ἐπιστρέψετε αὐριον, πολίτα,
σὰς δίδω ἀπάντησιν. — Αὐριον! .. εἶναι ἀδύνατον!
— Πῶς, πολίτα, δὲν εἴμπορεῖτε νὰ περιμένετε
μίαν ἡμέραν; — Οὔτε μίαν ἡμέραν. — Ὅριστε!
σὺτὸ εἶναι νόστιμον! .. — Ἀκούσατε, πολίτις,
εἴμπορεῖτε νὰ μοῦ δείξετε ἐπάνω κάτω τὸ μέρος
εἰς τὸ ὁποῖον τώρα εὐρίσκονται οἱ ἑνοικητορές σας;
Εἶναι ἴσως εἰς τὸν περίπατον. εἰς τοὺς κήπους τοῦ
παλατίου. Εἰπέτε μου, τὸ μέρος, καὶ τοὺς εὐρί-
σκω ἐγώ, ἢ τοῦλάχιστον θὰ προσπαθῶ νὰ
τοὺς εὕρω, διότι μ' εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιστρέ-
ψω εἰς Παρισίους χωρὶς μίαν ἀπόκρισιν ὁριστι-
κὴν. Πρέπει τοῦλάχιστον ν' ἀποδείξω ὅτι ἦτον
ἀδύνατον νὰ ἐκπληρώσω ὡς ἔπρεπε τὴν παραγγε-
λίαν. — Πολίτα, εἶπεν ἡ γυνὴ σκεφθεῖσα, μοῦ
εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ σὰς ὁδηγήσω... Ἐν-
τοσούτῳ... Εἶναι κατὰ τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει
ἴσως νὰ σὰς εἰπῶ, ἀλλὰ θὰ σὰς τὸ εἰπῶ διότι
φαίνεσθε ἀξιόλογος νέος... Μὴν εἰπῆτε ὁμῶς
τίποτε. — Εἰπέτε, εἰπέτε πολίτις. — Νομίζω
ὅτι οἱ δύο ἑνοικητορες εἶναι εἰς τὸ Πασσύ...
— Διαμένουν εἰς Πασσύ; διέκοψεν ὁ Ἀδριανὸς
τὰ μάλιστα δυσχεράνας θὰ ὑπάγω εἰς τὸ Πασ-
σύ... — Ὡ! ὅχι, πολίτα, μὴ πηγαίνετε εἰς τὸ
Πασσύ, δὲν θὰ τοὺς εὕρητε, αὐτὸ εἶναι βεβαίον.
Μόνον... τὸ εἰξεύρετε... δὲν τὸν μέλλει κα-
νένα νὰ ὁμιλῇ ἐλεύθερα ἐμπρὸς εἰς γυναῖκα τοῦ
οἴκου, τοὺς ἤκουσα πολλάκις νὰ λέγουν, ὑπά-
γωμεν εἰς Πασσύ... Τὸ εἶπαν καὶ σήμερον τὸ
πρωτὶ. — Καὶ δὲν γνωρίζετε, πολίτις, τὴν οἰκίαν
ἔπου διαμένουν εἰς Πασσύ! — Ὁχι. — Περνοῦν ἐνί-
οτε τὴν ἡμέραν εἰς Βερσαλλίας οἱ ἑνοικητορές σας;
— Ὡ πολὺ σπανίως... σχεδὸν ποτὲ... ἔρχονται τα-
κτικῶς, τὸ ἑσπέρας καὶ πλαγιάζουσιν ἐδῶ... Καὶ ἅμα
ἐξημερώσῃ ἀναχωροῦν. Ἐνίοτε μάλιστα δὲν τοὺς
βλέπω καθύλου ὁ νεώτερος μάλιστα περὶ συχνά-
κις τὸ ἡμῖς τῆς νυκτὸς εἰς τὴν σκιάδα αὐτὴν
... ὅπου γράφει... Σὰς τὸ λέγω ἐμπιστευτι-
κῶς... νομίζω ὅτι εἶναι συγγραφεύς. — Ἡ θύρα
τῆς σκιάδος εἶναι ἀνοικτὴ, εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς χω-
ρῶν. Φαίνεται ὅτι ὁ συγγραφεύς σας δὲν φοβεῖται
τοὺς ἀκριτομύθους; — Ἐμπρώτοις, πολίτα, δὲν εἰ-
ξεύρω ν' ἀναγνώσω ἐγώ, καὶ ἔπειτα, ὁ συγγραφεύς
δὲν ἀφίνει τίποτε εἰς τὴν σκιάδα... Ἐ! δὲν
ὑπάρχει καμμίαν ἀδιακρίσιαν εἴμπορεῖτε νὰ ἰδῆτε.
Ὁ δὲ Ἀδριανὸς ἐπὶ τῇ ἀδείᾳ ταύτῃ εἰσῆλ-
θεν ἐλπίζων νὰ εὕρῃ ἔχνος τι δυνάμενον νὰ τὸν
φωτίσῃ μᾶλλον τῆς φύλακος τῆς οἰκίας.
Τράπεζα χαλῇ, τρεῖς σκίμποδες σκωληκόβρω-
τοι, τοιχοκαλύμματα ἱβρακωμένα, ἦσαν ὁ κόσμος
τῆς σκιάδος ἐκείνης τοῦ συγγραφέως. Φύλλα τινα

χαρτίου ἔκειντο δισπαρμένα τῇδε κακίῃ, ἀλλ'
ὅλα λευκά, τούτέστιν ὑποκίτρινα, διότι τοιοῦτο
ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ χρῶμα τοῦ
χαρτίου.

Ὁ νεανίας δὲν ἠθέλησε νὰ φανῇ εἰς τὴν γραίαν
φύλακα ὅτι ἐξήσκει καθήκοντα ἀνακριτοῦ· μόλις
ἐτόλμησε νὰ γυρίσῃ νωχελῶς φύλλα τινα διὰ
νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἐντελοῦς αὐτῶν καθαρότη-
τος. Ὁ Ἀδριανὸς ἠθέλησε νὰ εὕρῃ βιβλίον τι,
διότι τὸ βιβλίον εἶναι συχνάκις ἡ ἀνακάλυψις
τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἠθῶν τοῦ ἀνθρώπου,
ἀλλ' ἡ ἐλπίς του αὕτη ἐψεύσθη· χαρτίον χειρό-
γραφον ἢ τυπωμένον δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸ γρα-
φεῖον ἐκεῖνο.

Ἀλλ' ἐξερχόμενος ὁ Ἀδριανὸς διέκρινεν ἐν τῷ
μέσῳ τῶν μαύρων κηλίδων τῆς τραπέζης χαρα-
κτῆρας τινὰς συμμέτρως τεταγμένους, ἔκλινε δὲ
πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὑποκρινόμενος τὸν ἀδιά-
φορον καὶ ἀνέγνω τοὺς ἐξῆς στίχους γεγραμμέ-
νους ἐπὶ τοῦ ξύλου ὡς δοκίμιον τῆς γραφίδος.

Ὅταν ἡ λαίλαψ τοῦ Βερρᾶ
Ταραττῇ τὸ Αἰγαῖον,
Εἰς κύμα τὰ νεκρά νερά
Ἰψοῦσα κολοσσαῖον,
Ὅταν ὁ ἥλιος ταφῇ
Εἰς μελανὴν σινδόνα
Εἰς νύκτα κυανοβαφῇ...
Ὁ ναυτὴς μὲ ἀγῶνα
Γλυκύν, μακρόθεν διωρᾷ
Ὅριζοντα γαλήνης,
Ὅπου τὰ ἥσυχά νερά...
Ὁ ἔρωσ τῆς Εἰρήνης...
Τὸν περιμένουν...

— Παράδοξον! εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς καθ' ἑαυτὸν,
αὐτοὶ εἶναι στίχοι οἵτινες δὲν φαίνονται νὰ ἦναι
τῆς Ἑπιτηρίδος τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ Ἑρμού τῆς
Γαλλίας.

Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὴν γραίαν ὅλος ἀμέ-
ριμος.

— Πολίτις, εἶπεν, εἶναι ἴσως ἡ γραφὴ ἐνός
τῶν ἑνοικητόρων σας, αὕτη τὴν ὁποῖαν βλέπω
ἐδῶ; — Πολίτα, ἀπήντησεν ἐκείνη κυττάζουσα
τοὺς στίχους, δὲν γνωρίζω κανένος τὴν γραφὴν,
ἐγώ, καὶ σὰς εἶπα τὸ αἴτιον· ἐπειδὴ ὁμῶς τρίθω
καθ' ἡμέραν αὐτὴν τὴν τράπεζαν, διότι γεμίζει
συχνὰ ἀπὸ σκόνης, εἴμπορῶ νὰ σὰς βεβαιώσω ὅτι
προχθὲς τὰ γράμματα αὐτὰ δὲν ὑπῆρχον. Καὶ
διὰ τοῦτο ἐπειδὴ δὲν τὰ ἔγραψα ἐγώ, πρέπει νὰ
τὰ ἔγραψεν ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο πολίτας. — Αἰ
ἐρωτήσεις μου σὰς δυσαρτεστοῦν ἴσως; Εἰπέτε το
ἐλευθέρως, μοῦ φαίνεται ὅτι εἰμαι ὀχληρὸς; —
Ὡ! Παναγία μου! ὅχι, πολίτα δὲν ἔχω τίποτε
νὰ κάμω, καὶ περὶ ἐνίοτε τρεῖς ἡμέρας χωρὶς
νὰ εἰπῶ μίαν λέξιν, διότι δὲν βλέπω κανένα.
Ἡ ὁμιλία, εἶναι καθὼς ὁ γάμος, πρέπει νὰ ἦναι
δύο τοῦλάχιστον. Εἴμπορεῖτε λοιπὸν νὰ μ' ἐρω-

τήσετε, καὶ ἡ μόνη μου εὐχαρίστησις εἶναι νὰ σὰς ἀποκρίνωμαι. . . Πολίτα, ὀρίστε ἓνα κάθισμα, ἂν ἀγαπᾶτε νὰ καθήσετε. . . — Ὡ! μὲν ἐνοχλεῖσθε καθόλου, πολίτις, εἶπεν ὁ Ἀδριανός, πάντοτε προσηλῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν στίχων, εἰμπαρῶ νὰ μείνω ὀρθίος, θὰ ἱππεύσω εὐθύς. . . Τι ἡλικίαν ἔχουν οἱ δύο ἐνοικητορές σας; — Ὁ ἡλικιωμένος φαίνεται νὰ ἔχη τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ ὁ ἄλλος τριάκοντα. . . — Λοιπὸν ὁ νεώτερος βίβαια ἔγραψε τοὺς στίχους αὐτοὺς. — Ὡ ναί, ὁ πολίτης Ἀνδρέας, τὰ ἔγραψε, διότι ὁ ἄλλος δὲν ἐμβαίνει ποτὲ ἐδῶ. — Ὀνομάζεται Ἀνδρέας; — Μάλιστα πολίτα. — Εἶναι τὸ ἐπίθετόν του; — Νομίζω πολίτα ὅτι εἶναι τὸ ὄνομά του, διότι δὲν γνωρίζω νὰ ἔχη ἄλλο.

Καὶ ὁ Ἀδριανός εἶπε καθ' ἑαυτὸν χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Εἶναι ὁ Ἀνδρέας Χενιέρος.

Καὶ, νομίζων ὅτι κατεγράσθη τῆς ἐχεμυθίας, ἐνώπιον μάλιστα γυναικὸς γραίας πολὺ προθύμου νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν κυρίων τῆς, ἢ περὶ παντὸς ἄλλου πράγματος, ἐχώρησε πρὸς τὴν θύραν καὶ εἶπε.

— Επειδὴ εἶμαι εἰς Βερσαλλίας, θὰ μείνω ἕως τῆς αὐριον. . . ἀκούσατέ με καλὰ, πολίτις. Θὰ σὰς ἀφήσω λέξειε τινὰς γραμμένας μὲ τὸ μολυβδοκόνδυλον, καὶ θὰ ἐγχειρίσῃτε τὸ γράμμα εἰς τὸν νεώτερον τῶν συνοίκων σας ὅταν ἔλθῃ ἀπὸ τὸ Πασσό.

Καὶ ἔγραψεν εὐθύς τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν.

« Ὁ ἀγαπῶν σας Ἀδριανός Μουριέ σὰς περιμένει εἰς τὸ μικρὸν ξενοδοχεῖον, ἢ *λύρα* τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐὰν ἔχετε λόγους νὰ ἀποποιηθῇτε τὴν συνέντευξιν ταύτην, παραδέχομαι ὄντινα εὐαρεστηθῇτε νὰ μοὶ σημειώσῃτε.

Ἀδριανός. »

Ἡ γραῦς ἔλαβε τὸ γραμματίον, καὶ ἐμβλέπουσα τὸν Ἀδριανόν, τῷ εἶπε.

— Γνωρίζετε λοιπὸν τὸν πολίτην Ἀνδρέαν διότι τοῦ γράφετε.

Ὁ Ἀδριανὸς ἀπεκρίνατο διὰ κινήματός τινος ἀμφιβόλου, καὶ χαιρετῶν τὴν γραίαν, ἔδραμε καὶ ἐκλείσθη εἰς μέτριόν τι δωμάτιον ἐν τῇ *λύρα* τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἐκεῖ, ἔγραψε δι' ἀπεσταλμένου δύο γραμμάς πρὸς τὴν Κ. Πρεσσὺ παρακαλῶν αὐτὴν νὰ τῷ συγχωρήσῃ τὴν βραδύτητα τοῦ ὑπέσχετο δὲ νὰ τῇ φέρῃ τὴν ἐπαύριον ἀπόκρισιν εὐάρεστον.

Περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν τὸ ἑσπέρας, ὁ Ἀδριανὸς ἤκουσε κρότον βηματῶν παρὰ τὴν κλίμακα, καὶ ἀμέσως, τρεῖς ἑλαφροὶ κτύποι ἤχυσαν ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ἡγέρθη, ἤνοιξε, καὶ ἀνεγνώρισε τὸν Ἀνδρέαν Χενιέρον.

— Ἐρχομαι εἰς ὑμᾶς, ὡς βλέπετε, μὲ πλήρη ἐμπιστοσύνην, εἶπεν ὁ ποιητὴς τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν νεανίαν. — Καὶ πιστεύω ὅτι εἶμαι ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτῆς, ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανὸς θλίβων τὴν προσφερθεῖσαν χεῖρα. — Κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ Χενιέρος, εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ κιν-

δύνου, εὐχαριστεῖται τις νὰ ἐξατπαλίζεται κατὰ τῶν λεγομένων παγίδων ἢ ἐνεδρῶν, ἀλλ' ὅταν βλέπῃ ὅτι ὁ χρόνος τοῦ κινδύνου παραπείνεται, ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ ἀδιάκοπος σύνεσις βλάπτει, ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ ζωὴ δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὴν ὑπερασπίζεται τις ἀγωνιζόμενος πάνταν στιγμὴν.

— Πολίτα, εἶπεν ὁ νέος Μουριέ, ὅτι μοὶ λέγετε τώρα ἐλαττόναι πολὺ τὴν εὐχαρίστησιν τὴν ὁποῖαν ἐδοκίμασα ὅταν μ' ὤμιλῃτε περὶ ἐμπιστοσύνης, καὶ. . . — Ὡ! σὰς βεβαιῶ, Κύριε, διέκοψε ζωηρῶς ὁ Χενιέρος ὅτι δὲν ἀναιρῶ τίποτε ἀπὸ τὰς πρῶτας μου λέξεις· αἱ λοιπαὶ εἶναι καθαρὰ φιλοσοφικὴ σκέψις καὶ ἀφορᾷ ὅλον τὸν κόσμον, ἂν θέλετε, ἐξαιρουμένου ὑμῶν. Ἀγαπᾶτέ με Κύριε. Ἐγνωρίσθημεν εἰς τρομερὰν στιγμὴν, ἐκεῖ εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν ὅπου ἤλθατε σήμερον καὶ μ' ἐζητεῖτε. . . Τῇ ἀληθείᾳ Κύριε, θαυμάζω τὴν ὀξύνοiάν σας. . . Πῶς! ἐμαντεύσατε ὅτι ἀναμνήσεις. . . ἔμελλον νὰ μὲ ἀνακαλέσωσί ποτε εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν; — Ἀλλὰ. . . εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς ἀμνηχνῶν, ἀλλὰ. . . πολίτα. . . πολὺ ἐδοθήσῃ ἡ τύχη. . . καὶ. . . — Ἡ τύχη, λέγετε, Κύριε; Ὡ! δὲν εἶναι ἡ τύχη, ὑμεῖς εἰς τὴν νεαρὰν ἔτι ἡλικίαν σας γνωρίζετε ἤδη τὴν ἀνθρώπινον καρδίαν. — Ἡρχόμην λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς μεταβάλλων ἀποτόμως καὶ τόνον καὶ ὁμιλίαν, ἔρχομαι νὰ σὰς ζητήσω μίαν χάριν. . . ἔρχομαι νὰ ἐνοικιάσω τὴν οἰκίαν σας. . . — Ναί, μοὶ τὸ εἶπαν, διέκοψεν ὁ Χενιέρος, ὅτε μοὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἐπίσκεψίν σας καὶ μοὶ ἐνεχείρισαν τὸ γραμματίόν σας τὸ γεγραμμένον μὲ μολυβδίδα· ἀλλ' ἐξέλαβον τοῦτο ὡς πρόφασιν· ἐνῷ καιρῷ ζῶμεν ἐφευρίσκει τις χίλις πράγματα πρὶν ἢ θῶσθαι εἰς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν μιᾶς ἐπισκέψεως. Εἶναι παιγνίδιον ἀδιάκοπον τοῦ ζατρκίου τὸ ὅποιον παίζει ὅλος ὁ κόσμος, καὶ τὸ παιγνίδιον τοῦτο ὀνομάζεται λεπτόνοια. — Μὲ συγχωρεῖτε, πολίτα, εἶπεν ὁ νεανίας μειδιῶν, δὲν παίζω ποτὲ τὸ ζατρκιον, μολονότι τὸ καφφενεῖον τῆς Ἀντιβασιλείας ἔχει μεγίστην φήμην. Ὅταν ἤλθον εἰς τὴν οἰκίαν σας πραγματικὸν σκοπὸν εἶχον νὰ τὴν μισθώσω ἐὰν ἦτον διαθέσιμος. — Κύριε, εἶπεν ὁ Χενιέρος, ἂν ἔχη οὕτω, μὲ προξενεῖτε μεγίστην λύπην, διότι μοὶ ζητεῖτε τὴν μόνην χάριν τὴν ὁποῖαν ἀδυνατῶ νὰ σὰς κάμω. Ἡ οἰκία αὕτη εἶναι δι' ἐμὲ τὸ σύμπαν. Ἐὰν σὰς τὴν παραχωρήσω, οὔτε πέτρα πλέον μοὶ μένει διὰ νὰ κλίνω τὴν κεφαλὴν. . . Δι' ἡλθον πλέον τοῦ ἔτους εἰς ἀπομόνωσιν ἀπόλυτον ἐν Ρουένῃ, καὶ θ' ἀπέβηθησκον ἐκεῖ ἐὰν δὲν ὑπέβησκον τὴν ἐλπίδα νὰ κατοικήσω ἡμέραν τινα εἰς καιρὸν εὐτυχέστερον ἐν τῷ οἴκῳ ὅπου σήμερον εἶμαι. Ἡ τύχη μ' εὐνόησεν· εἶδον ἀνοιγομένην ἐνώπιόν μου τὴν ὄλβιον ἐκείνην θύραν τῆς ὁδοῦ τοῦ Λαοῦ. Εἰμπαρῶ τώρα νὰ τὴν κλείσω ἐγὼ ὁ ὄδιος πρὸς αὐτόν; Ἀγὼν ἀδύνατος δι' ἐμὲ. . . ἀλλὰ, ἐπιτρέψατέ μοι Κύριε, τὴν ἀκριτομυθίαν μου· ἔχετε, φαίνεται, ἀμετάκλητον τὴν ἐκλογὴν σας ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆς; — Μάλιστα πολίτα, ἀπήντησεν ἐν θλίψει ὁ νεανίας.

Ἐννοῶ, ἐξηκολούθησεν ὁ Χενιέρος, καὶ σεῖς ἐπίσης, ἀφήσατε ἐκεῖ μίαν ἀνάμνησιν . . . ἀλοίμονον! Ζῶμεν σήμερον μὲ μόνον τὸ παρελθόν . . . Κύριε, συγχωρήσατέ μοι νὰ σὰς ἀφήσω φίλος μὲ περιμένει μὲ ἀνυσυχίαν, καὶ ἐννοεῖτε . . .

Ὁ Ἀνδρέας ἐξεκίνησε πρὸς τὴν θύραν, ἀλλ' ὁ Ἀδριανὸς τὸν ἐκράτησε.

— Μίαν λέξιν ἀκόμη πολῖτα Χενιέρε, τῷ εἶπε φράττων αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἐπιμένετε λοιπὸν εἰς τὴν ἀποποίησίν σας; — Ἐ! ἀγαπῆτέ μου Κύριε, εἶναι ἀνάγκη . . . ἂν θέλατε, ὁμιλῶμεν περὶ τούτου μέχρι τῆς αὔριον, καὶ θὰ μὲ εὕρητε περισσότερον ἐπιμένοντα παρὰ σήμερον. Διὰ τοῦτο ἂς μὴ χρονοτριβῶμεν εἰς λόγους ἀνωφελεῖς; . . . Κύριε Μουριε, θὰ σὰς βλέπω πάντοτε μ' εὐχαρίστησίν μου, καὶ . . .

Ἐχώρησεν ἐτι βήματά τινα πρὸς τὴν θύραν, ἀλλ' ὁ Ἀδριανὸς τὸν ἀνέκοψε.

— Πολῖτα Χενιέρε . . . ἀκούσατε, τῷ εἶπε διὰ τόνου νεανίου πρωτοπείρου ὅστις ἐννοεῖ ὅτι μέλλει νὰ πράξῃ ἰσχυρὸν ἐγκλημά τι, ἀλλὰ βιαζόμενος καὶ ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς θέσεώς του ἀκούσατε, δὲν σὰς ζητῶ τὴν οἰκίαν σας δι' ἑμαυτόν. — Δόγος ἰσχυρότερος διὸ νὰ μὴ τὴν παραχωρήσω, εἶπεν ὁ Χενιέρος. — Ἀλλὰ τὴν ζητῶ ἐξ ὀνόματος μιᾶς γυναίκος.

Καὶ παθαινόμενος ὁ Ἀδριανὸς μόλις ἐπρόφερε τὰς τελευταίας λέξεις.

— Ἐξ ὀνόματος . . . ἠρώτησεν ὁ Χενιέρος, μὴ ἀκούσας καλῶς. — Μιᾶς γυναίκος, ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός, διὰ φωνῆς σαφούς καὶ διακεκριμένης.

Ὁ δὲ Ἀνδρέας ἐνέδωκεν ἀτενῶς τὸν νεανίαν, καὶ ἐπειδὴ μία μόνον γυνὴ ὑπῆρχεν εἰς τὴν μνήμην καὶ εἰς τὸν λογισμὸν τοῦ ποιητοῦ, ἐσπλογιόσθη ἀμέσως ὅτι ἡ οἰκία του ἐζητεῖτο παρὰ τῆς Κ. Πρεσβύ, καθόσον μάλιστα παρατήρησε παρὰ τῷ Ἀδριανῷ συγκίνησιν μὴ δικαιολογούμενην ἄλλως εἰς ὁμιλίαν τοιαύτην.

— Διὰ ἑμίαν γυναῖκα; . . . εἶπεν ὁ Ἀνδρέας διασταυρῶν τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ βεβαίως τὸ ὄνομα τῆς γυναίκος ταύτης εἶναι μυστήριον; — Πολῖτα Χενιέρε, ἀπεκρίνατο ὁ Ἀδριανὸς χαμηλῶν τοὺς ὀφθαλμούς. . . δὲν ἔχω τὴν ἀδειαν νὰ εἰπῶ αὐτὸ τὸ ὄνομα. Εἰξεύρετε ὅτι σήμερον εἶναι πληθὺς ὀνομάτων μὴ ἀνηκόντων εἰς τοὺς φέροντας αὐτά . . . Σὰς τὸν ἴδιον, πολῖτα Χενιέρε, ἡ οἰκονόμος σας ὀνομάζει Ἀνδρέαν, ὥστε, τί παράδοξον θὰ σὰς φανῇ ἐὰν γυνὴ τις μὲ παραγγέλει νὰ ἀποσιωπήσῃ τὸ ὄνομά της;

Ὁ Ἀδριανὸς ἐνόμισεν ἑαυτὸν εὐτυχῇ εὐρῶν τὸ μέσον τοῦτο δι' οὗ ἀνέπαυε τὴν συνείδησίν του ὡς ἀπεσταλμένος.

— Πιθανῶς εἶναι γυνὴ προγεγραμμένη, εἶπεν ὁ Χενιέρος διὰ τόνου ὅστις ἦτο σκέψως μᾶλλον ἢ ἐρωτήσεως.

Ὁ Ἀδριανὸς ὠφελούμενος ἐκ τοῦ τόνου ἐκείνου οὐδὲν ἀπήντησεν.

Ὁ Χενιέρος ἐξεσταύρωσε τοὺς βραχίονας πε-

σόντας πλευρόθεν, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, καὶ διελόγισατο χρωματιζόμενος τὸ πρόσωπον ἀλληλοδιαδόχως διὰ τῆς χορᾶς καὶ τῆς θλίψεως, τῶν παθῶν δηλαδὴ τῶν διαπερώντων τότε τὴν ψυχὴν του.

— Ἐ! λοιπὸν, πολῖτα Χενιέρε, εἶπεν ὁ Ἀδριανός, συλλογισθῆτε τὴν ἀνυσυχίαν τοῦ φίλου σας ὅστις σὰς περιμένει . . . καὶ ἂς ἀποφασίσωμεν ὀριστικῶς . . . — Κύριε, εἶπεν ὁ ποιητής, σήμερον ἡ Συμβατικὴ ἐψήφησε νόμον κατὰ τῶν πρώην εὐγενῶν, χθές εἶδον δημοσιεύμενον τὸν νόμον τοῦσον εἰς τὸν Μηνύτορα. Σήμερον, ὅτι καὶ ἂν εἰπῆτε, ἡ τέσῳ κατεπείγουσα ζήτησις σας σχετίζεμε τὸ συμβᾶν τῆς χθές. Ζητεῖτε τὴν οἰκίαν μου διὰ γυναῖκα εὐγενῆ ἐξοριζομένην ἐκ τῶν Παρισίων. Αὐτὸ μὲ ἀρκεῖ . . . Ἐν δὲν ἦναι αὐτὴ, εἶναι ἄλλη γυνὴ τῆς αὐτῆς κατηγορίας, εἶναι ἀδελφὴ συνζόριστος. Ἡ οἰκία μου αὔριον εἶναι ἐδική σας.

— Σὰς εἶμαι ὑπερευγνώμων! . . . εἶπεν ὁ Ἀδριανός θλίβων τὰς χεῖρας τοῦ ποιητοῦ . . . Ἐστὲ βέβαιος περὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς μου, δύο αἰσθημάτων αἰωνίων παρ' ἐμοί.

— Μοὶ εὐγνωμονεῖτε διὰ πρᾶγμα πολὺ μικρὸν, Κύριε Μουριε, εἶπεν ὁ Χενιέρος, καὶ καί τι μοὶ λέγει ὅτι ὁ μᾶλλον υποχρεωμένος εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην δὲν εἴσθε ὑμεῖς. — Τὸ μέλλον παρὰ Θεῷ κεῖται, ἀκριβῆ μου ποιητά! ἐπραξα τὸ χρέος μου, καὶ ὑμεῖς τὸ ἐδικόν σας! τώρα, καὶ σεῖς καὶ ἐγώ, ἂς βαδίσωμεν εἰς τὸ πεπτωμένον ἡμῶν.

— Ὑγίαινε, νέ μου . . . εἶπεν ὁ Χενιέρος, συγκινούμενος βαθμῶν καὶ ἐπὶ μᾶλλον . . . Ἡ σιωπὴ σου ὠμίλησεν ἤδη πολλά! ὅτι δὲν ἤθελες νὰ εἰπῆς, ἐρρέθη! ἀλλὰ τὸ πταίσμα δὲν εἶναι ἐδικόν σου! ἐννοῶ Ὑγίαινε! ἀναβλεπόμεθα! θὰ μ' εὕρης πάντοτε, τὴν πέμπτην ὥραν τὸ ἑσπέρας εἰς Πασαύ, ὁδὸς χαμηλὴ, ἀριθ. 15. αὔριον θὰ εἴμ' ἐκεῖ.

— Ἀγαπῆτέ ποιητά, Ὑγίαινε! . . . εἶπεν ὁ Ἀδριανός τὸ μυστήριον τῆς συνομιλίας ταύτης ποτὲ νὰ μὴν ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ βάθους τῶν καρδιῶν μας. — Ποτέ! σοὶ τὸ ὀρκίζομαι! εἶπεν ὁ Χενιέρος . . . Ἄ Θεέ μου! λησμονοῦμεν . . . ἐλησμόνησα τὸ οὐσιωδέστερον . . . αὔριον τὴν μεσημέριαν, τὰ κλειδιά τῆς οἰκίας, θὰ ἐγχειρισθῶσιν ἐδῶ εἰς τὸν κύριον τοῦ ξενοδοχείου . . . καὶ θὰ παραδοθῶν ἔπειτα εἰς τὴν πολιτίδα . . . Εἰς τὴν πολιτίδα εἶπεν ὁ Ἀδριανός πρὶν ἢ κλείσῃ τὴν θύραν δὲν ἤλλαξε τὸ ὄνομά της.

Ὁ Χενιέρος ἤκουσε τὴν τελευταίαν φράσιν καταβαίνων τὰς πρώτας βαθμίδας τῆς κλίμακος.

Ἡμέρα Ἑορτάσιμος

Τότε οἱ Παριεῖς, ἡ πόλις αὕτη ἢ τὸ πᾶν ἰδοῦσα, καὶ ἡ δυναμένη τὸ πᾶν νὰ ἐπανίδῃ, ἤλλαξε φυσιογνωμίαν καὶ τὸ μὲν ἐσωτερικὸν ἦτον βεβαίως τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ἡ ἐπιφάνεια ὑπέστη μεγάλας μεταβολάς· ἐξωτερικῶς ἐπεκράτει ἡ παιδρότης, καὶ οἱ λόγοι τῆς μεταμορφώσεως ταύτης θὰ μᾶς ἐφαίνον-

το σήμερον παράλογοι εἰν ἢ ἐκ τῶν ἐπαναστάσεων πείρα δὲν ἀπεδείκνυνεν ἡμῖν ὅτι οἱ Παρισινοὶ ἔχουσι τὴν συνήθειαν νὰ ὑποχωρῶσιν εἰς τὴν ἰσχὺν ἢ ν' ἀλληλοκτονῶνται ἕνεκα λόγων οἷτινες μένουσι μυστήρια ἱστορικά εἰς τὰς ἡσύχους ἡμέρας μέλλοντος λίαν μεμακρυσμένου.

Καὶ κατὰ τὴν νέαν ταύτην φάσιν ἀνευρίσκομεν τὴν κόμησσαν Μαργαρίταν ἐν Βερσαλλίαις ὑπὸ τὰ δένδρα τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Λαοῦ κήπου. Ἐπαυήλθεν ἐκεῖ χαίρουσα καὶ θλιβομένη ὑπὸ δύο τοῦτέστιν αἰσθήματα βαδίζοντα συχνάκις ἐκ παρὰλλήλου.

Ἦτον ἡ δεκαήμερος τῆς ἐορτῆς τῆς Εὐτυχίας Αἱ Βερσαλλίαι ἐώρταζον τὴν Εὐτυχίαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀλλὰ μετριάσμενοι πῶς εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν. Προγράμματα τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἀφελῶς συντεταγμένα δι' ὕψους βουκολικῆς ποιήσεως, προσεκάλουν τοὺς πολίτας νὰ ᾖναι εὐτυχεῖς μέχρι δυσμῶν ἡλίου, καὶ αἱ μορφαὶ τῶν διαβαστῶν ἐπειρῶντο νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ προγράμματος. Ταῦτα δὲ ἀνεμίμησκον τοὺς στίχους τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ, λέγοντος ὅτι ἅπαντα ἡ εὐτυχία ἀνθρώπων τινων συνίσταται εἰς τὸ ὅτι φαίνονται ἡμῖν εὐτυχεῖς.

Οἱμοὶ ! ἐν Γαλλίᾳ εὐκολώτερον εἶναι νὰ ψηφίσῃ τις τὴν νίκην, ἢ τὴν εὐτυχίαν ! Ἐν τοσοῦτῳ, ἐν μέσῳ τῶν πολιτικῶν καταγίδων, ἐὰν λάμψῃ γαλήνης ἐξαστράφη, δρᾶνται αὐτῆς ἐν ἀκαρεῖ καὶ παράφοροι, ὡς ὁ ναυαγὸς ὑποβρύχιος ἐν τοῖς κύμασιν ἀναπνέει εὐθὺς καὶ ἀπλήστως τὸν ἀέρα ὅταν ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνυψωθῇ ὑπὲρ τὰ κύματα.

Ἡ Κυρία Πρεσοῦ, καίτοι ὀλίγον ἐπίστευε τὰ προγράμματα τῶν ἐπαναστατῶν, ἀπῆλθεν ὁμως καὶ αὕτῃ ἀνακουφισέως τινος ἔγκαρδιου ἐκ τῆς δημοσίου ἐκείνης ἐορτῆς. — Καὶ ἔπειτα, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, πειρωμένη νὰ ἐξαπατηθῇ, τίς οἶδεν ἐὰν τὰ ἐξωτερικά ταῦτα φαινόμενα τῆς ἡσυχίας δὲν εἶναι ἀληθῆ συμπτώματα βελτιώσεως κοινωνικῆς ; Ἐγένεν ἤδη πολὺ κακόν· ἀλλ' οἱ αὐτοῦργοι οὐδὲν ἄλλο ζητοῦσιν εἰμὴ τὴν διακοπὴν, καὶ τὴν λήθην τοῦ παρελθόντος διὰ τοῦ μέλλοντός των. Ἀδύνατον εἶναι νὰ πιστεύσω ὅτι ἄνθρωποι συνέλαβον τὸν σκοπὸν νὰ καθιδρύσωσιν ἱκρίωματα διαρκῆ, νὰ πλημμυρῇσιν μὲ αἷμα τὰς δημοσίας πλατείας, καὶ νὰ γεμίσωσι μὲ θύματα ὅλας τὰς φυλακάς. Τὸ κακὸν παρήλθε, τὸ καλὸν ἔρχεται.

Καὶ ἡ νεὰ γυνὴ, παραδιδόμενη εἰς τὰς τοιαύτας σκέψεις ἐφαιδρύνετο ἐξ ἐλπίδος ἐπὶ τινὰ στιγμήν, ἥτις ἦτον χρόνος μακρὸς διότι διέβλεπε τὴν ζωὴν.

Ἀφῆκε δὲ τὸν κήπον ἐπὶ σκοπῷ νὰ μεταβῇ ὅπισθω τῶν δικτυωτῶν κιγκλίδων τῆς αἰθούσης τοῦ προσγείου, καὶ νὰ ἴδῃ διαβαίνοντα τὸν κόσμον τῶν κατὰ νόμον εὐτυχῶν διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Λαοῦ, διότι ἡ ἐορτὴ ἐπανηγυρίζετο ἰδίως ἐπὶ τῆς πρασιᾶς τοῦ Σατορὸς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὅπου σήμερον εἶναι τὸ ἱπποδρόμιον.

Εἰσερχομένη δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκείνην, ἥτις

τῇ ἀνεμίνηνσκε τὴν τρομερὰν σκηνὴν τοῦ Κλαυδίου Μουριέ, ὁ ποὺς αὐτῆς ὑψωμένος ἤδη διὰ νὰ χωρήσῃ πρὸς τὸ παράθυρον, ἀνεκόπη ὡς ἂν ἐρπετόν τι ἐδειξε τὴν κεφαλὴν του.

Ἀλλ' ἦτον ἐπιστολὴ φαινόμενη ὅτι ἐρρίφθη διὰ τῶν κιγκλίδων, καὶ φωτιζομένη τυχαίως ὑπὸ ἀκτίνος τοῦ ἡλίου.

Ἐπιστολὴ πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ δαπέδου αἰθούσης δὲν φαίνεται τι τρομερὸν κατὰ πρώτην ἐποψίν, καὶ ὁμως ἡ Κόμησσα Πρεσοῦ ἀνεσκήρτησε σπασμωδικῶς, καὶ ἐκύτταξε τὸ χαρτίον ἐκεῖνο φρικτωσάτως αἱ περιστάσεις μεγεθύνουσι λίαν τὰ μάλιστα ἀσήμεντα πράγματα.

Ἡ Κ. Πρεσοῦ ἐκύτταξεν ἐπὶ τινὰς στιγμάς τὴν μυστηριώδη ἐπιστολὴν, μὴ τολμῶσα νὰ τὴν θίξῃ διὰ τῆς χειρός· ἐπειράτο δὲ ν' ἀναγνώσῃ μακρόθεν τὴν ἐπιγραφὴν γεγραμμένην διὰ χαρακτῆρων λεπτῶν, καὶ διὰ μελάνης ὑπολεύκου ὡς ἡ τῶν ξενοδοχείων. Τέλος, θαρρύνομένη, ἐκ τῆς μονώσεως, ἐτόλμησε, κατ' αὐτὴν, νὰ τὴν ἴδῃ ἐγγύτερον.

Τῆς ἐφλεξε δὲ τὴν χεῖρα τὸ χαρτίον ἐκεῖνο καὶ τὸ ἀφῆκε πεσόν ὡς δαλός.

Διότι ἀνεγνώρισε τὴν γραφὴν Ἀνδρέου τοῦ Χενιέρου.

— Αὐτὸς εἶναι ! βεβαίως αὐτὸς εἶναι ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν. Καὶ πῶς ἀνεκάλυψε τὴν κατοικίαν μου ; Εἶχεν ἀφήσει τὴν Γαλλίαν, μοὶ εἶπον, καὶ πῶς ἐδυνήθη νὰ ὑποθέσῃ εἰς ξένον ἔδαφος ὅτι ἐδυνάμην νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ Κλαυδίου Μουριέ ; ἔμαθε τὴν παῦσιν τοῦ Μουριέ ; ἀλλὰ καμμία ἐφημερίς δὲν ὤμίλησε περὶ αὐτῆς . . . Πιθανῶς ἐπεφόρτισε φίλον του τινα, νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῆς ζωῆς μου . . . Καὶ ἂν τὸ ἐπραξέ τοῦτο . . . ὦ ! σημαίνει ὅτι με ἀγαπᾷ πάντοτε ! ὅτι με ἠγάπησεν ἀληθῶς ὡς ἀληθὴς εὐγενὴς ἀνὴρ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἀδρόφρυσυνῇ ἐπιτηρεῖ τις μακρόθεν μόνον τὴν γυναῖκα τὴν ὁποῖαν ἀγαπᾷ !

Ἡ Κ. Πρεσοῦ ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ πρὶν ἢ τὴν ἀνοίξῃ εἶδε τὰ ἐξω συμβαίνοντα, ἀλλὰ προσέχουσα ὡς γυνὴ θέλουσα νὰ ἴδῃ μὴ βλεπομένην.

Αἱ πλάγιοι ὁδοὶ καὶ τὰ λιθόστρωτα τῆς ὁδοῦ ἔγεμον περιπατούντων, ἀλλ' ἡ Κόμησσα οὐδεμίαν εἶδε γνωστὴν μορφήν. Τὸ πλῆθος ἐκεῖνο ἐφαινετο ἥσυχον καὶ ἀπολαῦον ἐν εὐτυχίᾳ τῆς δεκαήμερου αὐτοῦ ὡς ἂν ἡ Κυριακὴ καθυστέρησεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

Ἡ Μαργαρίτα ἔθραυσε τὸν κηρὸν τῆς ἐπιστολῆς τρέμουσα τὰς χεῖρας, καὶ ἀνέγνω τὰ ἐξῆς.

« Κυρία,

« Ἀγνοῶ ἐντελῶς, εἰς τὸ βάθος τῆς ἐρημίας μου, ἐὰν δύναμαι νὰ σᾶς ἐπισκεφθῶ ἅπαξ χωρὶς βλάβης τοῦ πρέποντος, ἀλλ' εἰξέρω καλῶς ὅτι ἂν ἡ νέα ὑμῶν θέσις σᾶς συγχωρῇ νὰ εἰσακούσῃτε ἐπιθυμίαν ἥτις εἶναι παράκλησις, ἡ σημερινὴ ἡμέρα δι' ἐμὲ δὲν θὰ ᾖναι ἀναξία τοῦ ὀνόματος τῆς

φορτῆς, τὸ ὅποιον τῇ ἀπένειμε διὰ ψηφίσματός της ἡ Συμβατική.

Πισσὺ ὁδὸς χαμηλὴ 15.

« Ἀνδρέας. »

Τὸ γραμματίον τοῦτο εἶχεν ἔννοϊαν διαφανῆ, καὶ προῦκλινε ἀπόκρισιν, διότι ἐφαίνετο ὅτι οὐδὲν ἐζήτει.

Μὴ παρὰβάλλωμεν ποτὲ τὰ γινόμενα κατὰ τὰς ἐποχὰς τῆς ἡσυχίας πρὸς ὅ,τι γίνεται κατὰ τὸν καιρὸν τῶν κοινωνικῶν καταγίδων· θὰ ὑποπέσωμεν εἰς πολλὰς πλάνας. Ἡ κόμησσις οὐδόλως ἐδίστασεν, ἀλλ' ἀνέβη ἀμέσως εἰς τὸ δωμάτιόν της, καὶ λαμβάνουσα γραφίδα ἔγραψεν ἀπάντησιν μὴ προφυλασσομένη ὥς εἴθισται εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις, τούτεστι μὴ συντιθεῖσα οὔτε συνδέουσα τινὰς ἐκ τῶν ἀμφιβόλων ἐκείνων φράσεων αἰτινας δυσαρεστοῦσι πάντοτε διὰ τῆς προμελετημένης ἀβρότητός των τὸν δεχόμενον αὐτάς.

Ἰδοὺ τὸ γραμματίον τῆς κομήσεως.

« Αὔριον τὴν μεσημβρίαν δύο γυναῖκες· θὰ περιμένωσι τὸν Κ. Ἀνδρέαν πρὸ τῆς δεξαμενῆς τῆς Ἀητοῦς, ἡ μία ἐξ αὐτῶν θὰ θλίψῃ μὲ μεγίστην εὐχαρίστησιν της τὴν χεῖρα τοῦ ποιητοῦ. »

Τὸ γραμματίον τοῦτο ἐκομίσθη τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον ὑπὸ τοῦ Διουυσίου, τοῦ ἀείποτε πιστοῦ κηπουροῦ.

Ἐπομένως ἡ Κόμησσις τὴν καρδίαν ἔχουσα ὑπερχαρᾷ καὶ μὴ δυναμένη νὰ κρατήσῃ ὀλόκληρον τὴν χαρὰν δι' ἐαυτὴν ἔδραμεν εἰς τὸν κήπον νὰ εὕρῃ τὴν ἀγαθὴν Ἀγγελικὴν καταστᾶσαν φίλην της ἀπὸ πολλοῦ ἤδη, διότι εἰς τὰς συμφορὰς τῶν καιρῶν ἐκείνων ἡ ἀρχαία πίστις ἐξήλειψε τὰς ἀποστάσεις καὶ τοὺς τίτλους μεταξὺ κυρίων καὶ ὑπηρετῶν, καὶ οὐχὶ τὸ ἄρθρον νόμου τινός.

Καὶ λοιπὸν ἡ Ἀγγελικὴ μαθοῦσα πᾶν ὅ,τι συνέβη εἶπε μειδιδῶσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε κυρία νὰ σᾶς εἰπῶ ἐλευθέρως· τί στοχαζομαι; — Ἔ! ἀναμφιβόλως! . . . εἶπεν ἡ Κόμησσις διὰ τόνου λίαν παιδρῶ . . . σοῦ ἐμπιστεύομαι Ἀγγελικὴ, ὅ,τι μοὶ συμβαίνει, καὶ ὅ,τι ἐπραξά, διὰ νὰ μάθω ἂν αἱ σκέψεις σου συμφωνοῦν μὲ τὰς ἰδικὰς μου. Λοιπὸν μὴ φοβεῖσαι τίποτε, εἰπεῖ ὅ,τι στοχαζέσαι· δὲν μὲ πειράξεις καθόλου. — Καλὰ, Κυρία· ἐπειδὴ μ' ἐπιτρέπετε νὰ τὰ εἰπῶ ὅλα, θὰ καταχρασθῶ τὴν ἀδειάν σας. . . — Καταχράσθητι Ἀγγελικὴ. — Θὰ τὸ ἰδῇτε Κυρία . . . Λοιπὸν, προμαντεύω τὸ μέλλον. . . ἀφοῦ τὸ πένθος τῆς χηρείας σας λήξει νομίμως, θὰ λάβητε τρίτον ὄνομα ὑπανδρείας, καὶ . . . — Ἀγγελικὴ, διέκοψεν εἰπούσα ἡ Κόμησσις. . . Ἰδοὺ ἴσα ἴσα τὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐξέλθῃ ποτὲ νοῦ στόματός σου. . . — Ἀλλὰ Κυρία σᾶς τὸ προεῖπα. . . — Ναί, ἀλήθεια. . . καὶ κατ' οὐσίαν τῶντι ἡ παρατήρησις σου δὲν μ' ἐκπλήττει καθόλου καλὴ μου Ἀγγελικὴ· ὅλος ὁ κόσμος ἂν ἐλάμβανε τὴν ἀδειαν θὰ μοὶ τὸ ἔλεγεν ὡς καὶ σύ. . . ἐξαιρουμένης σου ἐντοσφύῳ. — Ἀ!

μὲ συγχωρεῖτε Κυρία, δὲν ἐννοῶ τόσον καλὰ τὴν ιδέαν σας· δότε μοι παρακαλῶ μίαν ἐξήγησιν. — Σκέφθητι μίαν στιγμὴν . . . εἶπεν ἡ Μαργαρίτα μελαγχολικῶς. — Μάλιστα Κυρία, ἐσκέφθην. . . καὶ πρὸ πολλοῦ . . . δὲν μοῦ ἦλθε σήμερον πρῶτην φορὰν ἡ ιδέα αὕτη. . . Εἰπέτε μοι τί παράδοξον εἶναι; αὐτὸς ὁ νέος σᾶς ἀγαπᾷ. . . καὶ μὲ ποῖον ἔρωτα! . . . οἱ τοιοῦτοι δὲν ἀγαποῦν καθῶς οἱ ἄλλοι. . . Σᾶς ἠγάπησε χήραν κατ' ἀρχάς, ἔπειτα ὑπεχώρησεν ἐνώπιον τοῦ Κ. Πρεσσύ. Ἐγινε μάλιστα καθόλου ἄφαντος. Ἰδοὺ ἀληθῆς ἔρω, διότι ἐνοῦται μὲ τὸ σέβας. Ἐπειτα, ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ γενῇτε πάλιν ἐλευθέρᾳ διὰ τῆς χηρείας. Τώρα, ὁ νέος αὐτὸς σᾶς ἀποδεικνύει ὅτι ποτὲ δὲν σᾶς ἐλητμόνησε, καὶ βεβαίως, ἔρχεται μὲ τοὺς τιμιωτέρους σκοποὺς ἐνώπιον τῆς χήρας τοῦ Κόμητος Πρεσσύ.

Ἀλλ' ἡ Μαργαρίτα ἔστεισε θλιβερῶς τὴν κεφαλὴν, ἐσταύρωσε τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στῆθους, καὶ διὰ φωνῆς ὅλως συγκινομένης καὶ ἔνδακρυς, εἶπεν·

— Ἀγγελικὴ, ὁ ἔρω μου εἶναι ἀπαίσιος. Ἐγίνα δις χήρα ἀλλὰ διὰ δύο κεραυνῶν. Ὅσον μὲ ἀγαποῦν φαίνεται ὅτι εἶναι προσωρισμένοι εἰς βίαιον θάνατον. Οἴλω νὰ ἰδῶ μίαν φορὰν τὸν Ἀνδρέαν Χενιέρον, ἀλλ' ἔπειτα. . . ὦ! δὲν θὰ τὴν ἀναῖδω πλέον! ὁ ἔρω μου εἶναι ἀπαίσιος, πιστευσέ το Ἀγγελικὴ! — Πῶς εἰμπορεῖτε νὰ ὀμιλῇτε οὕτω Κυρία; . . . εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ συμπλέκουσα τὰς χεῖρας, βλασφημεῖτε τὸν Θεόν! — Ἀγγελικὴ, εἶπεν ἡ Κόμησσις, μόνον ἐμαυτὴν βλασφημῶ, καὶ φοβοῦμαι αὔριον μὴ ἀναγκασθῶ, φοβοῦμαι μὴ βλασφημήσω τὸν Ἀνδρέαν Χενιέρον!

Εἰς τοὺς κήπους τῶν Βερσαλλιῶν.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1794 οἱ κῆποι τῶν Βερσαλλιῶν καὶ τὰ ἐναντι αὐτῶν οἰκοδομήματα εἶχον ἐπίσης φυσιγγωμίαν ἐπαναστατικὴν ἢ πῶποτε δὲν προεῖδεν ὁ βασιλικὸς αὐτῶν κτίτωρ.

Τὰ παράθυρα τοῦ μεγάρου, καὶ τοὶ λαμπρὰν ἀτμοσφαῖραν εἶχεν ἡ ὥρα τοῦ ἔτους, ἦσαν ἐρμητικῶς κεκλεισμένά καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν γραμμὴν, εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀπουσίας τοῦ ἰδιοκτῆτου· ἡ ἄμμος δὲν ἰσοπεδοῦτο πλέον ἐπὶ τῶν ἀλῶν· ἄνθη ἄγρια ὑψοῦντο πανταχοῦ ὡς διαμαρτύρησις τοῦ βασιλείου τῶν φυτῶν, κατὰ τῆς συμμετρίας τοῦ Λενότρ' οἱ τρίτωνες, αἱ ναϊάδες, αἱ νηρηίδες ἠνοιγον στόματα στυγνὰ ἐπὶ τῶν ἀνυδάτων δεξαμενῶν· οἱ θεοὶ καὶ αἱ θεαῖναι ἔφερον εἰς τὸ μέτωπον στέμματα ἐξ ἐλαιοχρύσου, ἀλλ' οὐδὲν ἀφῆρσεν ἀπὸ τῶν κήπων ἐκείνων τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς πρασιᾶς, καὶ τὴν πολυτελῆ λαμπρότητα, τὰς προσερχομένας ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ θέρους.

Ὁ Χενιέρος ἔσπευσε πρὸ τῆς ὀρισθείσης ὥρας ὑπὸ τοῦ γραμματίου τῆς κομήσεως, καὶ διὰ νὰ διέλθῃ ἀνεπαίσθητως τὰς αἰωνίας ἐκείνας στιγ-

μάς τῆς προσδοκίας, ἐπιθύμεις στίχους ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μαρμαρίνου Ὀλύμπου, οὕτως οἱ κάτοικοι τὸν ἐβλεπον ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ὑποποδίων αὐτῶν.

Δὲν ὑπῆρχε λοιπὸν τότε περίξ τοῦ ποιητοῦ ἄλλο τι εἰμὴ λαὸς μαρμαρίνος, ἀκίνητος μάρτυς τοσούτων φεβερῶν σκηνῶν, καὶ ὅστις ἐφαίνετο τέλος μειδιῶν εἰς σκηνὴν τινα ἔρωτος προσδοκωμένην ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν ὑπὸ τὰ δένδρα τῶν καλλιπρεπῶν ἐκείνων κήπων.

Ὁ ποιητὴς ἤκουσε τὸ ὠρολόγιον σημαῖνον τὴν μεσημβρίαν, καὶ τὰ βλέμματά του δὲν ἀπεσπάσθησαν ἔκτοτε ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ἀνδρῆου, ἢ μάλλον εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ ἰδρίζοντος, ἐφ' ὃν ὁ ἄλλος ἥλιος τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἐμελλε ν' ἀνατελῇ ἐν τῷ μέσῳ ἀπείρου γραμμῆς ἀνθέν.

Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν σήμανσιν τῆς μεσημβρίας, δύο γυναῖκες ἐφάνησαν παρὰ τὴν Ἀνδρομέδαν τοῦ Πυγέτου· ἡ πρώτη χωροῦσα ἀνεκόπη ἐνώπιον τοῦ ἀριστουργήματος καὶ ἔσειε βλιβερώς τὴν κεφαλὴν. Καί τοι δὲ πολὺ ἀπέχων αὐτῆς ὁ Χενιέρος ἐμάντευσε τὸν λογισμόν τῆς Κομήσσης, ἥτις ἐχαίρετά μελαγχολικῶς γυναῖκα προσδεμένην εἰς τὸν βράχον, θῦμα ὅπερ ἤρχετο νὰ λυτρώσῃ ποιητὴς ῥιψοκίνδυνος ἀναβάτης πηγᾶσου. Καὶ τοῦτο ἦτον τὸ μυθολογικὸν σύμβολον τῆς στιγμῆς ἐκείνης.

Διὰ τῆς εὐχρείας ἦν αἱ γυναῖκες ἔχουσι πάντοτε κατὰ τὰς δυσχερεῖς στιγμὰς ἡ Κ. Πρεσοῦ ἐπλησίασε τὸν Χενιέρον ὥρῶν καὶ ἄφωνον ὡς ὁ θεὸς Χλοκφόρος ὁ πλησιέστερος αὐτοῦ γείτων.

Ἡ δὲ Ἀγγελικὴ ἐχαίρετῃ μακρόθεν τὸν ποιητὴν καὶ δὲν προχώρησε πλέον.

Ἡ Κόμησσα βλίσουσα τὴν χεῖρα τοῦ Ἀνδρέου τῷ εἶπεν·

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσω ὅτι σὰς ἐπαναβλέπω μὲ εὐχαρίστησιν ὁμοιάζουσαν τὴν εὐτυχίαν; — Ὅχι Κυρία, εἶπεν ὁ Χενιέρος· μὴ προσθέτετε οὐδὲν ἤλθατε. — Καὶ εἶχате ἀμφιβαλεῖ Κυρία; — Ἐάν μ' ἐπύρχετο δυστύχημά τι δὲν ἐμελλον ν' ἀμφιβάλω Κυρία. — Ἐν τούτοις οὐδὲν εὐτυχὲς νέον ἔχω νὰ σὰς ἀναγγείλω Κύριε Χενιέρε. ἤλθατε Κυρία, καὶ τοῦτο μὲ ἀρκεῖ. Δὲν πρέπει τις εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην νὰ ἀπαιτῇ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐρχῶν του. — Κύριε Χενιέρε, εἶπεν ἡ Κόμησσα, καλοῦσα τὸν ποιητὴν νὰ καθήσῃ πλησίον τῆς ἐπὶ ἐδωλίῳ λιθίνου, πῶς ἀνεκαλύψατε τὴν κατοικίαν μου;

Ἡ ἐρώτησις δ' αὕτη ἐπροτάθη διὰ τῆς ἀποτόμου ἐκείνης μεταβολῆς τῆς φωνῆς δι' ἧς θέλει νὰ φέρῃ τὴν συνομιλίαν εἰς τρόπον οἰκειότητος.

Ὁ Ἀνδρέας δὲν ἀπεκρίθη ἀμέσως· ἡ ζωτῆρ συγκίνησίν του τὸν ἐστέρει τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἐτοιμότητος.

— Κυρία, εἶπεν, ἐκ τυχήματός τινος πολὺ ἀπροσδοκίτου... ἀνοχωρῶ συχνάκις ἀπὸ τὸ Πασιὸν ὅπου κατοικῶ... καὶ ἔρχομαι νὰ ἐπισκεφθῶ τινὰς εἰς Βερσαλλίας... διαμένω δὲ εἰς τὸ ξε-

νοδοχεῖον τῆς Ἀέρας τοῦ Ἀπόλλωνος. — Ποιητὴς δὲν δύναται νὰ ἐκλεξῇ ἄλλο ξενοδοχεῖον, διέκοψεν ἡ Κόμησσα μειδίῳσα. — Κ' ἐκεῖ, ἐξηκολούθησεν ὁ Χενιέρος, ἤκουσα νὰ λέγῳσιν ὅτι ἡ πολῖτις Πρεσοῦ ἐπανήλθεν εἰς Βερσαλλίας... Τότε ἔγραψα τυχαίως. — Εἰσθε πολὺ τεταραγμένοι, εἶπεν ἡ Μαργαρίτα ἐξηγῶν γεγονὸς τόσῳ ἀπλοῦν... — Διότι Κυρία... τὸ ἀπλοῦν τοῦτο γεγονὸς ἀνέμνησεν οἰκίαν τινα ὅπου διέμεινον τὴν τελευταίαν τῶν ὠραιότερων ἡμερῶν μου... Ἐδυνάμην νὰ σὰς γράψω παχύτερον, ἀλλὰ πρὶν ἢ διακινδυνεύσω μίαν ἐπιστολὴν, ἠθέλησα νὰ βεβαιωθῶ ὅτι κατοικεῖτε μόνῃ τὴν οἰκίαν ταύτην... μόνῃ μὲ τὴν Ἀγγελικὴν.

Ἡ δὲ Κόμησσα ἐκύτταξεν ἀπενῶς τὸν Χενιέρον καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς σιωπῆς εἶπε·

— Ἀγνοεῖτε λοιπὸν Κύριε Χενιέρε, τὸ δυστύχημα τοῦ Κ. Πρεσοῦ; — Πῶς δυστύχημα; ἠρώτησεν ὁ ποιητὴς ὠχρίων. — Ἀ! τὸ ἀγνοεῖτε! ἐξηκολούθησεν ἡ Κόμησσα. Καλὰ λοιπὸν! Ἡ Βανδέα ἡ καταβροχθίσασα ἤδη τεσσούτους διασώμους εὐπατρίδας...

Καὶ διεκόπη ἡ νεαρὰ γυνὴ· δύο δὲ δάκρυα ἔλαμψαν ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς.

— Ὁ Κόμης Πρεσοῦ! ἀνέκραγεν ὁ Χενιέρος, ἡμισεγειρόμενος, καὶ διὰ τόνου ἐκφράζοντος ὅλα τὰ αἰφνιδίως ἐπερχόμενα αἰσθήματα. — Μὴ προφέρет ἐδῶ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀσύνετα! εἶπεν ἡ Κόμησσα κρατοῦσα αὐτὸν ἐκ τῆς χειρός. Τ' ἀγάλλματα ἐδῶ ἔχουσιν ἀκοὴν ζῶσαν ἴσως! — Ἀπέθανεν, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας ὡσεὶ μονολογῶν. — Καὶ πορῆλθεν ἤδη πολλὸς χρόνος! ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Μαργαρίτα· ἐάν ὁ σύζυγός μου ἔζη, δὲν θὰ ἦμην τώρα ἐδῶ Κύριε Χενιέρε.

Καὶ μακρὰ σιγὴ διεδέχθη τοὺς λόγους τούτους· οἱ δύο συνομιλοῦντες ἔμενον ἄφωνοι, καὶ τὰ ὄμματά των προσηλώθησαν ἐπὶ τῆς πρασίᾳς τῆς δεινροστιχίας. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι προσετιθέσαν δύο ἀγάλματα εἰς τοὺς κήπους τῶν Βερσαλλιῶν.

Ὁ Χενιέρος πρῶτος διέκοψε τὴν σιωπὴν.

— Ἀφ' οὗ ἤκουσα τὸ βλιβερὸν τοῦτο νέον, εἶπε, δύο τινα μόνον ἔχω νὰ πράξω· νὰ σὰς εὐχαριστήσω διὰ τὴν σημερινὴν συνέντευξίν σας, καὶ ἔπειτα νὰ ἀπομακρυνθῶ σεβόμενος τὸν πόνον σας. — Κύριε Χενιέρε, εἶπεν ἡ Κόμησσα, φιλικῇ τῇ φωνῇ, πράξατε ὅπως ἐπιθυμεῖτε... Εἰσὶν ἐλεύθερος ν' ἀναχωρήσετε· ὁλλὰ πιστεύω ὅτι δὲν εἶπα τίποτε δυνάμενον νὰ σὰς πείσῃ ὅτι ἡ συνέντευξις αὕτη ἐξετάθη πολὺ δι' ἐμέ. — Κυρία, εἶπεν ὁ Χενιέρος, ὅτι ἔμαθον ἤδη, ἀνατρέπει ὅλας μου τὰς ιδέας... καὶ τῇ ἀληθείᾳ πᾶν ὅτι ἐδυνάμην νὰ εἶπω τώρα δὲν εἶναι πλέον εἰμὴ ψεύδος καὶ ἀντίφασις τῆς ἀμετατρέπτου ἀπεφάσεως τῆς καρδίας μου... Διὰ τοῦτο προτιμῶ ν' ἀπομακρυνθῶ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἠγέρθη σπασμωδικῶς συγκινούμενος.

— Κύριε Χενιέρε, εἶπεν ὁ Κόμησσα ἐγειρομένη ὡσαύτως καὶ διευθετούσα τὰς πτυχὰς τῆς ἐσθῆτός της, ὡς ἵνα κρατηθῇ ἀξιοπρεπῆς ἐνὶ ἐμελλεῖ νὰ ἀποπειραθῇ τολμηρὰς τινος παρατηρήσεως. Κύριε Χενιέρε δὲν θέλω νὰ τελειώσω διάλογον τοῦ ὁποίου τὸ τέλος εἶναι αἰνιγμα· αἱ ὑστεραίαι ὡμῶν λέξεις εἶναι πολὺ σκοτειναὶ καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ τὰς διασαφίσητε. — Τὸ ἀπαίτεῖτε Κυρία; — Δὲν τὸ ἀπαιτῶ, παρακαλῶ. — Καλὰ λοιπὸν Κυρία, αἱ τόσῳ σκοτειναὶ λέξεις μου σημαίνουν σαφῶς τὰ ἐξῆς. . . Ζῶντος τοῦ συζύγου ὡμῶν θὰ εἶχον πάντοτε τὴν εὐτυχίαν νὰ σὰς βλέπω μίαν μόνην στιγμὴν, ν' ἀκούω μίαν μόνην λέξιν ἐξερχομένην τῶν χειλέων σας, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ ἔλεγον πράγματα μυστικά ὑπάρχοντα ἐν ἐμοί. Εἰμαι προσέτι ἐξ ἐκείνων οἵτινες σέβονται τὸν γάμον· ἀλλὰ τώρα αἱ λεπταὶ αὗται σκέψεις δὲν δύνανται πλέον νὰ με κρατήσωσιν. Εἴσθε χήρα, εἴσθε ἐλευθέρα, καὶ θεωρῶ ὡς ματαίαι καὶ ἀπατηλὰς τὰς λέξεις αἱ ἐφευρὲν ἡ καρδία καὶ τὰς ὁποίας δὲν θὰ εἰπῶ ποτὲ . . . Σὰς ἀγαπῶ.

Ἡ δὲ Κόμησσα ἠνέωξε τὸ ἀνθίγιόν της καὶ τὸ ἀφῆκε πρὸς τὸν Χενιέρον.

Καὶ μόνος ὁ Θεὸς εἶδε τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀγγελικοῦ της προσώπου κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Ἡ κατὰ τὸ θέρος μεσημβρινὴ αὐρα διέδραμε τὰ ὠραία τῶν Βερσαλλιῶν δένδρα ἀφ' ὧν ἠκούσθη θροῦς γοητευτικὸς, καὶ θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἡ φωνὴ τοῦ ποιητοῦ ἀνέστησεν ὅλα τὰ τρυφερά της ἐκστάσεως αἰσθήματα ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς σκοτεινῆς ἐκείνης πρασιάς, ὅπου αἱ σκιαὶ αἰῶνος ἄλλου τοσοῦτῳ καλῶς ἔζησαν καὶ ἠγάπησαν.

— Κύριε Χενιέρε, εἶπεν ἡ Κόμησσα διὰ συγκινήσεως δυσχερῶς ὑποκρυπτομένην, τὴν ἐξομολογήσιν σας αὐτὴν . . . ποτὲ δὲν τὴν ἐπρόσμενα, ἀλλὰ τολμῶ εἰδῶ νὰ ὁμιλήσω ἀνυποκρίτως . . . αἱ περιστάσεις ἐπιτρέπουνι τοῦ πᾶν . . . ᾧ! Παναγία! μὴν θὰ ζήσωμεν αὐριον; . . . Χενιέρε, ὁ ἔρωσ σας με τιμᾷ, καὶ μοῦ ἐμπνέει υπερφάνειαν, ἂν καὶ μ' ᾔναι ἀπηγορευμένη ἡ ἐξ αὐτοῦ εὐτυχία.

Τοῦ δὲ Χενιέρου τὸ πρόσωπον ἔλαμψεν ἐκ χαρᾶς, καὶ ἦνωσε τὰς χεῖράς του ὥσπερ δεόμενος ἐνώπιον ἁγίας εἰκόνας.

— Κυρία, εἶπε, συγχωρήσατε τώρα κ' ἐμὲ νὰ σὰς ζητήσω τὴν σαφὴ ἔννοιαν τῆς τελευταίας αὐτῆς φράσεως. . . Σὰς εἶναι ἀπηγορευμένη ἡ ἐκ τοῦ ἔρωτός μου εὐτυχία; — Ποιητά, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ, ἐν θλίψει, αὐτὸ δὲν ἔχει κἄμιαν ἔνοιαν . . . δὲν εἶπα τίποτε. — Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Κυρία, σὰς ἐξορκίζω νὰ ὁμιλήσητε. . . — Χενιέρε, ἐξηκολούθησεν ἡ Κόμησσα, ἐνθυμείσθε τὴν πρώτην ἡμῶν συνέντευξιν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Πύργου τῆς Αἴγης εἰς Αὐτοσσανον; — Καθημέραν τὴν ἐνθυμούμαι. — Τότε, πρώτην φορὰν, Χενιέρε, σὰς ὡμίλουν περὶ τῶν προαισθήσεών μου, καὶ τῶν ὅπτασιών μου . . . πράγματα τὰ ὁποῖα τὸ κοινὸν ὀνομάζει τρέλλας! . . . Λοιπὸν! πάντοτε τὸ μέλλον ἐδικαίωσε τὰς προαισθήσεις μου . . . Χενιέρε μὴ μοῦ

ζητεῖτε τὸν ἔρωτά μου, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! . . . ὁ ἔρωσ αὐτὸς θὰ σὰς ᾔναι ἀπαίσιος! — Τὴν λέξιν αὐτὴν, Κυρία, δὲν τὴν ἐννοῶ πλέον, εἶπεν ὁ Χενιέρος ζωπυρούμενος, ἡ λέξις αὕτη δὲν εἶναι πλέον τοῦ σημερινοῦ καιροῦ. Τὸ ἀπαίσιον εἶναι τὸ γενικὸν ἀγαθόν, εἶναι κληρονομία κοινὴ· οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ ἐκληροδότησαν εἰς τὴν ἐνεστῶσαν γενεάν. . . Πρὸ ὀλίγου μάλιστα τὸ εἶπατε ἡ ἰδία· « θὰ ζήσωμεν αὐριον; » Μάλιστα τοῦτο εἶναι ἀληθές, καὶ ἡ ἀμφιβολία αὕτη μὰς ὑποχρεοῖ νὰ ζήσωμεν σήμερον — Ὅχι, Χενιέρε, ὄχι . . . ἀρκετόν εἶναι τὸ πένθος μου ἀρκετόν! ἀφήσατέ με νὰ καυχῶμαι διὰ τὸν ἔρωτά σας, καὶ φεβηθῆτε τὸν ἰδικόν μου! . . . εἶναι ὁ θάνατος.

— Κυρία, ἀκούσατε . . . ἀκούσατε . . . ὑπῆρξε κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα μέγας ζωγράφος ὁ Ἀντωνίος Βὰν Δύκ, ὅστις εἶπε λόγον τινα ἐξἄλλον . . . ἠγάπα τὴν Κόμησσαν Βρινόλην, καὶ τὴν ἠγάπα βεδιῶ; καθὼς σὰς ἀγαπῶ. Ὁ Κόμης Βρινόλης, ὁ σύζυγός της, τὴν ἤγεν ἐκ τῆς χειρὸς εἰς τὸν μέγαν νάρθηκα τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου ὅπου ἐτελέσθη ὁ γάμος. . . Ὁ Βὰν Δύκ στήριζόμενος εἰς στήλην ἐκύτταζε τὸν Κόμητα, καὶ, θλίβων τὸν βραχίονα τοῦ φίλου του τῷ εἶπε δι' ἐκφράσεως ἀρρήτου. Τὴν ζωὴν μου δίδω δι' ἐν τέταρτον τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου τούτου! καὶ ὁ Βὰν Δύκ εἶχε δίκαιον.

Ἡ Κόμησσα ἦτον ἐτοίμη ν' ἀποκριθῇ ἐνὶ ἐλευθερίᾳ τὰ ἄγρια ἄνθη τῆς ἀλωῆς, ὅτε ἡ Ἀγγελικὴ ἐπιφανείσα αἴφνης εἶπε.

— Κυρία, ἐκεῖ, εἶναι τινες ἄνθρωποι μὲ ἐξωτερικὸν ὑποπτον, καὶ ἐπεθίμουν νὰ ἀπατώμαι, ἀλλὰ κρυμμένη εἰς συστάδα δένδρων, ἤκουσα προφερόμενα τὰ ὀνόματα Χενιέρος καὶ Λύρα τοῦ Ἀπολλωνοῦ. . . Τρέμω σύσσωμος. . . Ἠέλπητα νὰ εἶδω τοὺς ὁμιλοῦντας. . . Τοὺς εἶδα . . . διέβησαν ἐμπροσθέν μου. . . ὦ! τί πρόσωπα, Παναγία μου! Εἶναι ἄνθρωποι τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας. . . Μὴ φαίνεσθε καθόλου. . . εἶναι τέσσαρες! . .

Ὁ Χενιέρος ἐξέφερεν ἐγχειρίδιον, καὶ ἐκύτταζε κατὰ τὸ μέρος ὅπου ἐδείκνυνεν ἡ Ἀγγελικὴ.

— Κρύψατε τὸ ἐγχειρίδιόν σας, Χενιέρε, εἶπεν ἡ Μαργαρίτα· τί θὰ κάμετε μόνος ἐναντίον τεσσάρων ἐνόπλων; — Ἀφήσατέ με μόνον, εἶπεν ὁ Χενιέρος, ἀφήσατέ με μόνον. . . Ἐν ζητοῦν νὰ με συλλάβωσι κατὰ διαταγὴν τοῦ Φουκέ Τενβίλ, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! οἱ χωροφύλακες αὐτοὶ νὰ μὴ σὰς ἰδοῦν μαζὴ μου! . . . θ' ἀπωλεσθῆτε ὡς ἐγώ. — Χενιέρος, δὲν σὰς ἀφίνω καθόλου! εἶπεν ἡ Κόμησσα διὰ τόνου ἀποφασιστικοῦ, καυχῶμαι εἰς τὸν ἔρωτά σας, καὶ ἂν ἀποθάνω μετ' ὡμῶν, θὰ καυχῶμαι διὰ τὸν θάνατόν μου. — Ἀλλὰ, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, εἰμπορεῖτε ἀκόμη νὰ τοὺς ὑπεκφύγετε. . . αὐτοὶ ἔκαμον ἓνα μικρὸν γύρον εἰς τὴν δενδροστοχίαν φθάσετε εἰς τὸ κυκλοτερές κτίριον τῶν Κρηνῶν, ἐκεῖ ἀντικρὺ, καὶ φεύγετε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῶν κήπων. — Ἐλάτε Χενιέρε, εἶπεν ἡ Κόμησσα

προσφέρονσα τὸν βραχίονά της. Ἐ λοιπόν, εἶναι ἀπαισίως ὁ ἔρως μου;

(Ἀκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ ἀνατροφῆς τῶν Ἀθηναίων.

Ἐκ τῆς ἱστορίας μαθαίνομεν ὅτι ὁ Κέκροψ ὁ θεμελιωτὴς τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων ὅστις ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1657 ἔτος πρὸ Χριστοῦ, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων. Αὐτὸς συνήνωσε τοὺς περιοίκους εἰς ἕα καὶ μόνον Δῆμον, διαίρεις αὐτὸν εἰς δώδεκα πόλεις Κεκροπίαν, Τετράπολιν, Ἐπαυρίαν, Δεκέλειαν, Ἐλευσίνα, Ἀφιδναν, Θόρικον, Βρουρῶνα, Κύθηρον, Σφηττόν, Κηφισίαν καὶ Φάληρον, καὶ τοὺς ἐδίδαξε τὴν γεωργίαν καὶ τέχνας τινάς, ἐπὶ πλέον δὲ τὰ χρέη καὶ καθήκοντά των, ἀρχίσας ἀπὸ τὸν γάμον ὅνπερ ὑπέβαλε κατ' Ἰουστίνον, Ἀθήναιον καὶ ἄλλους παλαιούς συγγραφεῖς εἰς νόμους βάσιν ἔχοντας νέας τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν ἡδονῶν καλλονάς, ἀγνώστους μέχρι τοῦδε, διότι καὶ τὰς ὠφελείας τῆς κοσμιότητος καὶ τὰ θέλγητρα τῆς σωφροσύνης, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀρέσκειν, καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀγαπᾶν, καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς σταθερᾶς ἀγάπης ἔκτοτε μόνον συνησθάνθησαν οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς καὶ περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο διὸ καὶ ὁ Ἀθηναῖος λέγει. « Ἐν δὲ Ἀθήναις πρῶτος Κέκροψ μίαν ἐνὶ ἔξυξεν, ἀναίδην τὸ πρότερον οὐσῶν τῶν συνόδων καὶ κοινογαμίων ὄντων. Διὸ καὶ ἔδοξε τισὶ διφυῆς νομισθῆναι οὐκ εἰδότων τὸ πρότερον διὰ τὸ πλῆθος τὸν πατέρα. » Ἐκτοτε ὁ πατὴρ ἐνόησεν ὅτι μυστικὴ τις σιγῶσα μέχρι τοῦδε φωνὴ τῆς φύσεως τὸν ἠνάγκαζε ν' ἀγαπᾶ καὶ σέβηται τὴν σύζυγόν του, καὶ νὰ περιθάλπῃ καὶ ἀνατρέφῃ τὰ τέκνα του, ὅπως συναισθανθῶσι καὶ αὐτὰ ποτὲ τὸ θέλγητρον τῶν διαχυτικῶν τούτων ἡδονῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ διαδόχου τοῦ Κέκροπος Κραναοῦ, οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ μᾶλλον ἀπολαύσαντες τὴν εἰρήνην, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἡθῶν αὐτῶν, ἐπὶ τῶν δεκαῖς δὲ ἐτέρων βασιλείων τῶν βασιλευσάντων εἰς Ἀττικὴν, ἡ πολιτεία αὕτη ἐδιοικεῖτο πατρικῶς καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, καθότι οἱ βασιλεῖς ἐφρόντιζον τίς νὰ ὑπερβῇ τὸν ἕτερον κατὰ τὰ μέγала ἔργα καὶ τὴν δόξαν τοῦ ὅτι ἀποκατέστησε τοὺς ὑπὸ κούρας τοῦ μᾶλλον εὐδαίμονας. Τούτων ὁ τελευταῖος Κόδρος ἀπέθανε χάριν τῆς πατρίδος του, ἐκθαμβοὶ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τοιοῦτον μεγαλειότητος ἔργον κατήργησαν τὴν βασιλείαν λέγοντες ὅτι ὁ Κόδρος τὴν ἀνεβίβασεν εἰς τόσον ὕψος ὥστε καθίσταται ἀδύνατον νὰ τὴν φθάσῃ τοῦ ἐξῆς.

Εὐτέρπ. τόμ. Η'. φυλλάδ. 51

τις. Ἐπομένως κηρύξαντες τὸν Δία ἀρχηγὸν αὐτῶν διώρισαν τὸν Μίδωνα υἱὸν τοῦ Κόδρου ἀρχοντα ἢ ἀρχηγὸν διηγεκῆ. Ἀπὸ τὸν θάνατον δὲ τοῦ Κόδρου μέχρι τῆς πρώτης ολυμπιάδος ἦτοι τριακόσια δεκαεὶ συνεχῆ ἔτη, αἱ Ἀθηναῖοι ἔχαιρον ὄντως ἀληθῆ εὐδαιμονίαν, διότι παραῤῃσαι εὐγενεῖς καὶ γενναῖας καρδίας ἀφιερωμένους εἰς τῆς πατρίδος τὸ ὄφελος, ἄνδρας σοφοὺς τῶν ὁποίων τὰ φῶτα ἐφύλαττον τὴν ἁρμονίαν εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς πολιτείας, ἀποκατέστησαν τοὺς Ἀθηναίους χρηστοὺς, γενναίους καὶ τοὺς ἀξιολογωτέρους τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ ταῦτα ὁ Σόλων ὁ μέγιστος τῶν νομοθετῶν τῶν Ἀθηναίων καὶ ἴσως καὶ τῆς Ἑλλάδος ὅλης, ἀναλαβὼν τοὺς οἰκας τῆς πολιτείας, ἦν εὖρε στασιάζουσιν ἀπὸ τὰς διαίρεσεις τῶν πλουσιῶν, τῶν πτωχῶν καὶ τῶν τῆς μεσαίας τάξεως πολιτῶν, εἰδὼν ὅτι οἱ νόμοι οἱ λεγόμενοι μέχρι τοῦδε βασιλικοὶ δὲν ἦσαν ἀρκετοὶ διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν κατάστασιν τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ἀπῆλθυσαν ἐκ τοῦ χρόνου νέας γνώσεις ἀπὸ νέας πηγὰς φιλοτεχνιῶν, ἀναγκῶν, παθῶν καὶ ἐλαττωμάτων, ὅτι ἡ τόλμη ἔμενεν ἀτιμώρητος ἢ ἐδέχετο ποινὰς αὐτοθελήτους καὶ οὐχὶ νομίμους, ὅτι ἡ ζῶη καὶ ἡ περιουσία τῶν πολιτῶν ἐνεπιστεύετο εἰς δικαστὰς οἵτινες μὴ ἔχοντες στερεόν τινα κανόνα πορείας δικαστικῆς πρεσβύτων τὰ ἑαυτῶν πάθη καὶ τὴν ἀτομικὴν ὠφέλειαν παρὰ τῶν πτωχῶν τὰ συμφέροντα, ὅτι ἡ ἀνατροφή τῆς νεολαίας περιεφρονεῖτο ἢ περιωρίζετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς μόνον, διὸ ἀναδεχθεὶς ἔργον γιγαντιαῖον, τὴν μεταρρύθμισιν δηλαδὴ παναρχαίων νόμων, ἀποκατεστάθη ὁ νέος ἀναμορφωτὴς τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀπέδειξεν ὅτι οἱ νόμοι αὐτοῦ ἦσαν οἱ καταλλήλοτεροι, καθότι διέταξεν ὅτι πᾶς πολίτης πρέπει νὰ τιμᾷται πρῶτον, διὰ τὸ ὑποκείμενόν του ὡς ὑπάρχων μέλος τῆς πολιτείας, δεύτερον διὰ τὰς περισσοτέρας ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας πραγματεύεται ὡς ὑποκείμενος εἰς γενεάν ἧτις ἀνήκει τῇ πολιτείᾳ, καὶ τρίτον, διὰ τὸ πολίτευμά του, ὡς μέλος κοινότητος, τῆς ὁποίας τὰ ἦθη συνιστᾷσι τῆς πολιτείας τὴν δύναμιν, δηλαδὴ ὑπὸ τὰς τρεῖς ταύτας ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἐπλάτυνεν εἰδικώτερον διὰ πολλὰ πλῶν ἄλλων σοφῶν ἐξηγήσεων καὶ ἀπέδειξεν ὅτι περὶ ὧν ἐν γένει τῶν πολιτῶν ἐφρόντισε, διὰ ν' ἀναδείξῃ αὐτοὺς ἐν σῶμα συμπαγῆς πρὸς κοινὴν εὐδαιμονίαν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔθεσε κύριον προστάντην καὶ ὁδηγὸν τὴν βουλήν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἧτις πρῶτον ἐπιστήθη ὑπὸ τοῦ Κέκροπος, καὶ ἧτις ἐφρόντιζε νὰ πλατύνῃ τὴν σοφὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος, διὰ τῆς ἐπιδεδίψους ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς πάντων τῶν πολιτῶν καὶ διὰ τῆς σοφῆς διανομῆς τῆς δικαιοσύνης. Μετὰ τὸν Σόλωνα καὶ ὁ Πεισίστρατος καὶ ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Περικλῆς καὶ πολλοὶ ἄλλοι μεγάλοι ἄνδρες ἐπεξέτεινον ἔτι μᾶλλον τοὺς νόμους τοῦ Σόλωνος, μὴ λησμονήσαντες ποσῶς νὰ ἐπεκτείνωσιν ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἀνατροφήν τῆς νεολαίας, τὴν πηγὴν ταύτην ἐξ ἧς ἀρῶνται ὅλα τὰ καλὰ ἐπὶ τῆς γῆς, διὸ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι